

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.010.01.2015

P/15/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/15/044 – Świadczenie pomocy osobom starszym przez gminy i powiaty
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
<i>Kontroler</i>	Janusz Gosik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94512 z 3 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli, tom I str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku (dalej „PCPR”, „Centrum”), al. Grunwaldzka 6, 23-210 Kraśnik.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Marek Klimek, dyrektor PCPR od 13 stycznia 2015 r., poprzednio od 29 stycznia 2007 r. do 13 stycznia 2015 r. dyrektorem PCPR była Małgorzata Romanko. (dowód: akta kontroli, tom I str. 3-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli¹, istniejąca w latach 2012-2014 w Powiecie Kraśnickim infrastruktura w zakresie domów pomocy społecznej (DPS) zabezpieczała potrzeby osób starszych z tego terenu, pomimo umieszczania w nich okresowo osób w liczbie przekraczającej ilość miejsc. Zapewnione przez Powiat środki finansowe na utrzymanie ponadgminnych DPS gwarantowały wymagany standard usług. W DPS, stosownie do przepisów art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej², umieszczano osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Decyzje o umieszczeniu osób starszych w DPS wydawane były na podstawie decyzji o skierowaniu do DPS, wydanych przez gminne ośrodki pomocy społecznej (gops), po zweryfikowaniu kompletności złożonych dokumentów. Rzetelnie prowadzono listy osób oczekujących na umieszczenie w DPS oraz informowano osoby skierowane przez gops o przewidywanym terminie umieszczenia ich w DPS.

W Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2011-2015³ zdiagnozowano niekorzystne tendencje demograficzne, zdefiniowano różnorodne formy pomocy społecznej oraz zaplanowano 15 zadań, w tym dziewięć inwestycyjnych, dotyczących dwóch domów pomocy społecznej, z których ze względu na brak środków finansowych, zrealizowano siedem. DPS świadczyły usługi zgodnie ze standardami, a ww. przedsięwzięcia miały na celu polepszenie warunków pobytu mieszkańców.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm. (dalej „ustawa o pomocy społecznej”).

³ Uchwała Rady Powiatu w Kraśniku Nr LII-316/2010 z dnia 27 października 2010 r. (dalej „Strategia”).

Działania PCPR w ramach nadzoru, o którym mowa w art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej, sprawowanego nad domami pomocy społecznej, nie były wystarczające. Wskazuje na to niejednolity sposób ustalania przez nadzorowane DPS średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca dla celów: rozliczenia dotacji z budżetu państwa oraz ustalenia ogłoszonego przez Starostę Kraśnickiego średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania podejmowane przez Powiat w zakresie utrzymania i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej oraz zapewnienia w nich wymaganego standardu usług

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie ze Statutem PCPR⁴ oraz regulaminem organizacyjnym⁵, do zadań Centrum należało m.in.:

- prowadzenie trzech domów pomocy społecznej⁶, w tym dwóch dla osób starszych (DPS w Kraśniku i DPS w Popkowicach) oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- sporządzanie oceny zasobów w zakresie pomocy społecznej,
- opracowanie i realizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- szkolenie i doskonalenie kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 9-48)

1.2. W PCPR nie ustalono w formie pisemnej procedur określających kryteria kierowania i umieszczania osób w domach pomocy społecznej. Dyrektor PCPR wyjaśnił, że nie było potrzeby ustalania takich zasad, ponieważ zostały one określone w obowiązujących przepisach. O zasadach kierowania, umieszczania oraz ustalania odpłatności za pobyt, wynikających z obowiązujących przepisów, poinformowano mieszkańców powiatu na stronie internetowej PCPR⁷.

Analiza 40 spraw⁸ dotyczących umieszczenia osób starszych w dwóch ww. Domach wykazała, że decyzje o umieszczeniu w DPS zostały wydane:

- wobec osób uprawnionych, wymienionych w art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
- na podstawie decyzji o skierowaniu do DPS, wydanych przez gminne ośrodki pomocy społecznej;
- po przedłożeniu wszystkich dokumentów, wymaganych § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej⁹, z wyjątkiem jednej sytuacji, o której mowa w § 9 tego rozporządzenia;
- z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, w tym terminów określonych w art. 35 tej ustawy.

W 14 przypadkach, w których z powodu braku miejsc nie było możliwości umieszczenia osób w DPS, zainteresowanych poinformowano o wpisaniu ich na listę oczekujących ze wskazaniem przewidywanego terminu przyjęcia. Listy osób oczekujących na umieszczenie w domach były rzetelne, a kierowanie do DPS ujętych na nich osób następowało sukcesywnie, po zwolnieniu się miejsca.

⁴ Uchwała Rady Powiatu w Kraśniku Nr XVI-135/2012 z dnia 28 marca 2012 r.

⁵ Uchwała Zarządu Powiatu w Kraśniku Nr 85-312/12 z dnia 26 lipca 2012 r.

⁶ Zwanych dalej „DPS” lub „Dom”.

⁷ www.pcpkr.krasnik.pl

⁸ Spośród 160 spraw, dotyczących umieszczenia w latach 2012-2014 osób starszych w DPS w Kraśniku i DPS w Popkowicach.

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 964.

W analizowanych sprawach opłaty za pobyt w DPS, ustalone decyzjami gminnych ośrodków pomocy społecznej, były równe wysokości średniego kosztu utrzymania mieszkańca, ustalonego przez Starostę Kraśnickiego i ogłoszonego w dziennikach urzędowych Województwa Lubelskiego. Wysokość opłat wnoszonych przez mieszkańców DPS ustalona została zgodnie z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. nie przekraczała 70% dochodu osoby kierowanej do DPS.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 9-11, 49-50, 88-113, 239-257)

1.3. Strategia zawierała elementy określone w art. 16b ust. 2 pkt 1-3 a-c ustawy o pomocy społecznej, tj.: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym Strategią, określenie: celów strategicznych, kierunków niezbędnych działań, sposobu jej realizacji oraz ram finansowych. Strategia zawierała także opis efektów i korzyści wynikających z realizacji zaplanowanych zadań. W Strategii zidentyfikowano niekorzystne tendencje demograficzne w powiecie kraśnickim. Wskazano, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy się z 18.489 osób w 2010 r. do 22.128 osób w 2020 r. i 24.214 osób w 2030 r. Strategia uwzględniała działania w zakresie: utrzymania posiadanej infrastruktury DPS, zapewnienia w nich wymaganego standardu usług, a także rozwoju innych form pomocy społecznej dla osób starszych¹⁰. Przewidziano w niej realizację 15 projektów, w tym dziewięciu o charakterze inwestycyjnym z terminem realizacji do końca 2015 r. Nie zdefiniowano jednak wskaźników, o których mowa w art. 16b ust. 2 pkt 3d, umożliwiających ocenę realizacji zadań, zwłaszcza innych niż inwestycyjne, oraz ocenę osiągnięcia zakładanych celów. Do dnia zakończenia kontroli zrealizowano siedem zadań, w tym dwa inwestycyjne dotyczące modernizacji chodników i dróg dojazdowych w DPS w Popkowicach oraz zakupu samochodu dla DPS w Kraśniku. Jeden projekt był w trakcie realizacji. Nie zrealizowano siedmiu projektów o charakterze inwestycyjnym, w tym dwóch w DPS w Popkowicach (zagospodarowanie terenu pałacowo-dworkowego, przebudowa części budynku gospodarczo-garażowego na świetlicę dostosowaną do przeprowadzania zajęć teatralnych z zapleczem higieniczno-sanitarnym) oraz pięciu w DPS w Kraśniku (doposażenie sali rehabilitacji, modernizacja i remont budynku, modernizacja i remont pokoi, aranżacja zieleni, utworzenie pokoju relaksacyjnego). Według dyrektorów DPS, zadania nie zostały zrealizowane ze względu na brak środków finansowych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 52-87, 278, tom II str. 2-5, 36-37, 53-91, 191)

1.4. Sprawozdania z działalności Centrum oraz wykazy potrzeb w zakresie pomocy społecznej, przedstawione w latach 2012-2014 Radzie Powiatu, na podstawie art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zawierały informacje o realizacji zadań w zakresie umieszczania osób w DPS, natomiast nie obejmowały potrzeb dotyczących utrzymania i rozwoju infrastruktury Domów. DPS świadczyły usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające zgodnie z obowiązującymi standardami, a zgłaszane przez nie wnioski w zakresie remontów i modernizacji miały na celu polepszenie warunków pobytu mieszkańców¹¹.

W ww. okresie nie opracowano i nie realizowano lokalnych programów w zakresie pomocy społecznej skierowanych do osób starszych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 12, 270, tom II str. 53-91)

¹⁰ W ramach priorytetu „Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych zapewniającego im właściwą pomoc” określono m.in. następujące cele szczegółowe: podniesienie kwalifikacji i umiejętności osób działających na rzecz ludzi starszych; aktywizacja osób starszych; poprawa dostępu do informacji, przybliżenie osobom starszym i ich rodzinom ofert pomocy; podniesienie sprawności fizycznej oraz indywidualne usprawnianie mieszkańców DPS Kraśnik; podnoszenie standardu usług opiekuńczo-bytowych mieszkańców DPS, podniesienie jakości usług zdrowotnych dla mieszkańców DPS Kraśnik, likwidacja barier architektonicznych w DPS Popkowie.

¹¹ Wszystkie Domy prowadzone przez Powiat spełniały wymagane standardy, działały na podstawie zezwoleń wydanych przez Wojewodę Lubelskiego na czas nieokreślony.

W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, PCPR w latach 2012-2014 sporządzał, zgodnie z wymogami art. 16a ust. 1-2 ustawy o pomocy społecznej, oceny zasobów pomocy społecznej (w zakresie infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych i nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej). Oceny te zawierały opis planowanych działań w zakresie utrzymania i modernizacji infrastruktury DPS¹². Były one przedmiotem obrad Rady Powiatu na sesjach, zwołanych w terminie do 30 kwietnia każdego roku kontrolowanego okresu, na których przedstawiana była również opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej Rady.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 12, 114-237, 270, tom II str. 193)

1.5. W latach 2012-2014 w powiecie kraśnickim nie wystąpiły przypadki łączenia, przekształcania, bądź likwidacji DPS. Nie funkcjonowały zakłady opiekuńczo-lecznicze oraz nie podejmowano działań na rzecz ich utworzenia.

Prowadzone przez powiat DPS dysponowały 314 miejscami, w tym 248 miejsc znajdowało się w DPS dla osób starszych. Według stanu na koniec poszczególnych lat w Domach przebywało od 312 do 318 mieszkańców, w tym w DPS dla osób starszych - 249-258 mieszkańców. Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS dla osób starszych wyniosła od 12 do 29. Średni czas oczekiwania w miesiącach na przyjęcie wynosił jeden miesiąc.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 49-50, 238, 270-271)

Kontrola PCPR przeprowadzona w DPS w Popkowicach w czerwcu 2014 r. wykazała, że liczba mieszkańców była okresowo o 14 osób wyższa niż liczba miejsc (DPS dysponował 183 miejscami). W celu zapewnienia standardu, zalecono zmniejszenie liczby mieszkańców lub wystąpienie do wojewody lubelskiego o zwiększenia liczby miejsc. W okresie drugiego półrocza 2014 r., w wyniku ograniczenia nowych przyjęć, zmniejszono liczbę mieszkańców do 190 osób.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 345-354, tom II str. 92-99)

Powiat nie planuje utworzenia nowego DPS i nie podejmowano działań w celu oszacowania kosztów uruchomienia takiego przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 270-271)

W opinii dyrektorów DPS w Kraśniku i Popkowicach obowiązujące standardy funkcjonowania DPS są „wygórowane”, w tym również w zakresie wskaźników zatrudnienia personelu.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 278, tom II str. 2)

1.6. W budżetach Powiatu na lata 2012–2014, na finansowanie działalności trzech DPS zaplanowano i wydatkowano środki w łącznej wysokości 27.987,7 tys. zł, w tym dla dwóch DPS przeznaczonych dla osób starszych – 21.455,2 tys. zł¹³. Potrzeby finansowe zgłoszone w ww. okresie przez Domy wynosiły 29.870 tys. zł¹⁴ i były wyższe od kwot ujętych w pierwotnych uchwałach budżetowych (26.425,6 tys. zł) o 13% i o 6,7% od kwot zaplanowanych w budżetach Powiatu po zmianach.

(dowód: akta kontroli, tom II str. 188-190)

Źródłem finansowania działalności DPS prowadzonych przez Powiat w okresie objętym kontrolą były:

- wpłaty gmin za pobyt osób skierowanych do DPS – 11.206,5 tys. zł (w tym 10.351,3 tys. zł dotyczyło opłat za pobyt osób w DPS w Popkowicach i Kraśniku),

¹² W ocenie zasobów z 2012 r. ujęto m.in. zadania dotyczące modernizacji ciągów pieszych w DPS w Popkowicach oraz remonty dróg wewnętrznych w DPS w Kraśniku, a w ocenie z 2013 r. m.in. wymianę instalacji c.o. w DPS w Popkowicach oraz remont budynku garażowo-magazynowego w DPS w Kraśniku.

¹³ W 2012 r. - 6.633,9 tys. zł, w 2013 r. - 7.191,7 tys. zł oraz w 2014 r. - 7.629,6 tys. zł.

¹⁴ W tym przez DPS dla osób starszych – 22.844,5 tys. zł.

- dotacje celowe z budżetu państwa na utrzymanie mieszkańców umieszczonych w DPS przed 1 stycznia 2004 r. – 8.807 tys. zł (w tym 4.785 tys. zł dotyczyło osób zamieszkałych w DPS w Popkowicach i Kraśniku),
- wpłaty mieszkańców, które wyniosły 7.721,5 tys. zł (w tym 6.506,4 tys. zł wniesione przez mieszkańców DPS w Popkowicach i Kraśniku),
- środki własne Powiatu z innych źródeł 252,8 tys. zł¹⁵.

Dochody Powiatu z tytułu odpłatności mieszkańców za pobyt w DPS w Popkowicach i Kraśniku w całości przekazywano na wydatki związane z ich utrzymaniem, zgodnie z art. 62 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli tom I str. 275-277, tom II str. 162-176, 188-190)

W latach 2012-2014 Powiat Kraśnicki otrzymał i wykorzystał dotacje z budżetu państwa przeznaczone na dofinansowanie pobytu mieszkańców, umieszczonych w DPS przed 01.01.2004 r. w kwocie 8.807 tys. zł, w tym w dwóch DPS przeznaczonych dla osób starszych w wysokości 4.785 tys. zł. Dotacje dla DPS w Popkowicach w kwocie 3.929 tys. zł¹⁶ i dla DPS w Kraśniku – 856 tys. zł¹⁷ były przekazywane wraz z innymi środkami na prowadzenie tych Domów, w terminach wskazanych w miesięcznych zapotrzebowaniach.

Z rozliczeń wykorzystania dotacji w rozdziale 85202 wynika, że kwoty dotacji dla dwóch DPS dla osób starszych były wyższe od kwot niezbędnych do sfinansowania utrzymania ww. mieszkańców ogółem o 185,1 tys. zł¹⁸. W rozliczeniach dotacji złożonych w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim środki te wykazano, jako „niepodlegające zwrotowi na podstawie art. 155 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej”.

(dowód: akta kontroli tom I str. 280-282, 316-354, tom II str. 10-15, 159-161, 166-176, 179-186, 188-190)

Plan dotacji celowych z budżetu państwa dla Powiatu Kraśnickiego na dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkańców przyjętych do DPS przed 01.01.2004 r. oraz na podstawie skierowań wydanych przed 01.01.2004 r. ustalał Wojewoda Lubelski. Przekazując plan dotacji na dany rok, Wojewoda Lubelski nie dokonywał ich podziału na poszczególne Domy prowadzone przez Powiat Kraśnicki. Podziału przyznanej dotacji na poszczególne DPS dokonywał Powiat, według propozycji podziału przygotowanej przez PCPR.

W latach 2012-2014 Powiat nie składał w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim (LUW) informacji, o której mowa w art. 87 ust. 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁹, o aktualnej liczbie mieszkańców DPS przyjętych przed 01.01.2004 r. i na podstawie skierowań wydanych przed 01.01.2004 r. oraz kosztach ich utrzymania za miesiąc poprzedzający, na który jest ustalana dotacja, gdyż LUW tego nie wymagał. Do LUW składano rozliczenie wykorzystania dotacji w rozdziale 85202 *Domy pomocy społecznej*, w którym podawano informacje o rocznym koszcie utrzymania mieszkańców, rocznych dochodach z odpłatności za te osoby i kwocie niezbędnej do sfinansowania kosztów ich utrzymania.

Analiza przekazywanych rozliczeń wykazała, że podawane w nich dane były zgodne z informacjami uzyskiwanymi z DPS. Dane te nie były merytorycznie weryfikowane przez PCPR. Z rozliczeń wykorzystania dotacji za lata 2012-2014 wynikało, że Starosta Kraśnicki przekazał do Wojewody Lubelskiego informacje o rocznych

¹⁵ W 2013 r. - 219,4 tys. zł w 2014 r. - 288,1 tys. zł. Natomiast w 2012 r. dochody uzyskane z opłat wniesionych przez gminy oraz z usług świadczonych przez DPS w kwocie 254,7 tys. zł w 2012 r. Powiat przeznaczył na cele inne niż utrzymanie DPS.

¹⁶ W 2012 r. - 1.419 tys. zł, 2013 r. - 1.390 tys. zł i w 2014 r. - 1.120 tys. zł.

¹⁷ W 2012 r. - 390 tys. zł, 2013 r. - 270 tys. zł i w 2014 r. - 196 tys. zł.

¹⁸ 73,7 tys. zł w 2012 r., 104 tys. zł w 2013 r. i 7,4 tys. zł w 2014 r.

¹⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 513.

kosztach utrzymania mieszkańców (na których przysługiwała dotacja), wyliczonych przy zastosowaniu dwóch metod: DPS w Kraśniku do wyliczenia kosztu utrzymania przyjął sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w danym miesiącu, natomiast DPS w Popkowicach obliczył roczne koszty utrzymania ww. mieszkańców według sumy liczby mieszkańców na koniec miesiąca.

(dowód: akta kontroli tom I str. 280-282, tom II str. 10-15, 159-161, 183-186, 188-190)

1.7. Starosta Kraśnicki w terminie do 31 marca ustalał i ogłaszał średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej, wynoszący:

- 2.451 zł (DPS w Kraśniku) i 2.339 zł (DPS w Popkowicach)²⁰,
- 2.460 zł (DPS w Kraśniku) i 2.340 zł (DPS w Popkowicach)²¹,
- 2.577 zł (DPS w Kraśniku) i 2.484 zł (DPS w Popkowicach)²².

(dowód: akta kontroli, tom I str. 88-113)

Stosowano dwie metody obliczenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca na lata 2012-2014:

- DPS w Popkowicach do rocznych kosztów działalności wynikających z utrzymania mieszkańców zaliczył koszty amortyzacji,
- DPS w Kraśniku nie uwzględnił kosztów amortyzacji (w 2011 r. 75.677 zł, 2012 r. 74.022 zł, 2013 r. 75.832 zł), co skutkowało zaniżeniem średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca o 98 zł w 2012 r., 94 zł w 2013 r. i 98 zł w 2014 r.

Roczne koszty działalności DPS były pomniejszone o koszty remontów oraz powiększone o prognozowany wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 88-113, 258-264)

W kontrolowanym okresie wydatki na bieżące remonty DPS przeznaczonych dla osób starszych wyniosły łącznie 216 tys. zł, w tym:

- w DPS w Kraśniku w 2013 r. - 15,9 tys. zł, poniesiono je na remont dachu budynku oraz remont piwnicy, a w 2014 r. - 2,2 tys. zł, przeznaczone na remont elewacji budynku;
- w DPS w Popkowicach w 2012 r. - 43,6 tys. zł, poniesiono je na malowanie pomieszczeń i wykonanie klimatyzacji w kuchni; w 2013 r. w kwocie 122,7 tys. zł, poniesiono na remont klatki schodowej, pomieszczeń biurowych, kuchni, montaż pieca c.o. i wymianę grzejników, a w 2014 - 31,6 tys. zł na malowanie pomieszczeń i drobne naprawy budynku.

W latach 2012-2014 wydatki inwestycyjne (na infrastrukturę DPS przeznaczonych dla osób starszych) wyniosły 204,3 tys. zł, poniesione zostały przez DPS w Popkowicach na ułożenie kostki brukowej na placu, drogach wewnętrznych i chodnikach, płytek na tarasie i schodach ewakuacyjnych oraz modernizację biologicznej oczyszczalni ścieków.

W okresie objętym kontrolą DPS w Kraśniku i Popkowicach zgłosiły do projektu budżetu powiatu potrzeby inwestycyjne dotyczące infrastruktury DPS łącznie na kwotę 2.843 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 284-287, tom II str. 2-5, 18, 29, 48, 192)

²⁰ Zarządzenie nr 5/2012 z dnia 3.02.2012 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Kraśnickiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2012 r., poz. 793).

²¹ Zarządzenie nr 6/2013 z dnia 28.01.2013 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Kraśnickiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2013 r., poz. 347).

²² Zarządzenie nr 9/2014 z dnia 23.01.2014 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Kraśnickiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 388).

1.8. W latach 2012–2014 PCPR nie organizował i nie przeprowadzał szkoleń pracowników socjalnych w zakresie opieki nad osobami starszymi.

Szkolenia organizowali dyrektorzy DPS w Kraśniku i w Popkowicach. Wydatki z tego tytułu wyniosły 13,4 tys. zł. W okresie objętym kontrolą wszyscy pracownicy zespołów terapeutyczno-opiekuńczych uczestniczyli łącznie w 33 szkoleniach, w tym na temat praw mieszkańca Domu oraz kierunków prowadzonej terapii i metod pracy z mieszkańcami.

PCPR organizował szkolenia dla własnych pracowników oraz innych instytucji pomocy społecznej (np. dla rodzin zastępczych, Ośrodka Pomocy Społecznej).

(dowód: akta kontroli, tom I str. 294-315, tom II str. 5, 53-93, 100-105, 133, 137, 149-150)

Zgodnie z § 13 pkt 20 Regulaminu organizacyjnego PCPR, realizacja zadań określonych w art. 19 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej, polegających na szkoleniu i doskonaleniu kadr pomocy społecznej z terenu powiatu, należała do Centrum. Dyrektor DPS wyjaśnił, że nie było takiej potrzeby ze względu na realizację takich szkoleń we własnym zakresie przez DPS.

(dowód: akta kontroli, tom II str. 5)

1.9. W okresie objętym kontrolą PCPR przeprowadził siedem kontroli w DPS, w tym trzy związane ze skargami na funkcjonowanie Domów. W dwóch kontrolach stwierdzono nieprawidłowości:

- w DPS w Popkowicach – polegające na uniemożliwianiu spożywania posiłków przez mieszkańców w pokojach mieszkalnych oraz podawaniu kolacji przed godz. 18⁰⁰,
- w DPS w Kraśniku – dotyczące nieprzeprowadzenia szkoleń pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego.

Zalecenia pokontrolne PCPR zostały zrealizowane.

Kontrole przeprowadzone przez Sąd Rejonowy Kraśniku, Sąd Okręgowy w Lublinie oraz Lubelski Urząd Wojewódzki nie wykazały nieprawidłowości w działalności Domów.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 268-269, 271, tom II str. 6, 92-93, 106-132, 137)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Sprawowany przez PCPR nadzór nad domami pomocy społecznej, o którym mowa w art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej, był niewystarczający, na co wskazuje niejednolite podejście nadzorowanych DPS do ustalania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w latach 2012-2014 DPS w Popkowicach ustalił z uwzględnieniem kosztów amortyzacji, a DPS w Kraśniku bez kosztów amortyzacji²³. Na podstawie niezweryfikowanych danych PCPR przygotował projekty zarządzeń Starosty o wysokości średniego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS, które po podpisaniu przez Starostę Kraśnickiego zostały przekazane do publikacji w dziennikach urzędowych województwa Lubelskiego. Skutkowało to zaniżeniem średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS w Kraśniku o 98 zł w 2012 r., 94 zł w 2013 r. i 98 zł w 2014 r., gdyż stosownie art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, do wyliczenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DPS przyjmuje się kwotę rocznych kosztów działalności Domu wynikającą z utrzymania

²³ Które w latach 2011-2013 wynosiły odpowiednio: 75.677 zł, 74.022 zł, 75.832 zł.

mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 88-113, 258-264)

Zastępca dyrektora PCPR wyjaśnił, że ustawodawca w żadnym z obowiązujących przepisów prawa nie nałożył obowiązku ujednoczenia sposobu wyliczania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w poszczególnych Domach prowadzony przez dany powiat. Każdy DPS jako odrębna jednostka organizacyjna ustalał średni miesięczny koszt utrzymania w oparciu o art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

Dodatkowo dyrektor DPS w Kraśniku wyjaśniła, że przy ustalaniu tego kosztu nie brano pod uwagę kosztów amortyzacji, ponieważ nie dotyczyły one bezpośrednio kosztów utrzymania mieszkańca.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 23, 92-113, tom II str. 151-154)

Ponadto, wskutek nieweryfikowania danych przedłożonych przez prowadzone DPS, w informacjach o rocznych kosztach utrzymania mieszkańca (na którego przysługiwała dotacja z budżetu państwa), złożonych przez Starostę Kraśnickiego do Wojewody Lubelskiego, koszty te wyliczone zostały według dwóch różnych metod: DPS w Kraśniku ustalił je przyjmując sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w danym miesiącu, natomiast DPS w Popkowicach obliczył te koszty przyjmując sumę liczby mieszkańców na koniec miesiąca.

(dowód: akta kontroli, tom II str. 179-186)

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, zwraca uwagę na konieczność zdefiniowania w Strategii wskaźników umożliwiających ocenę realizacji zadań i osiągnięcia celów. NIK wnosi o ujednoczenie zasad wyliczania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca przez DPS w Kraśniku i Popkowicach.

Wnioski pokontrolne

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 5 sierpnia 2015 r.

Kontroler
Janusz Gosik
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....

.....